

Udenrigsministeriet

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

17. november 2011

SAMLENOTAT

Rådsmøde (udenrigsanliggender inkl. forsvar) den 30. november – 1. december 2011

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 25. november 2011 - dagsordenspunkt rådsmøde (udenrigsanliggender inkl. forsvar) den 30. november – 1. december 2011 - vedlægges Udenrigsministeriets samlenotat vedrørende de punkter, der forventes optaget på dagsordenen.

Nicolai Wammen

Rådsmøde (udenrigsanliggender, herunder forsvar) den 30. november – 1. december 2011

SAMLENOTAT

<u>1. Det vestlige Balkan</u>	<u>2</u>
<u>2. Sydlige naboskab</u>	<u>5</u>
<u>3. Mellemøsten</u>	<u>7</u>
<u>4. Iran.....</u>	<u>9</u>
<u>5. Hvaler.....</u>	<u>12</u>
<u>6. EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP)</u>	<u>14</u>

1. Det vestlige Balkan

KOM-dokument foreligger ikke.

Revideret udgave af samlenotat forud for rådsmødet (udenrigsanliggender) den 14. november 2011. Nye afsnit er markeret med en streg i margin.

1. Resumé

Der ventes en generel drøftelse af situationen på det vestlige Balkan med særligt fokus på situationen i især Serbien og Kosovo samt i mindre grad i Bosnien-Hercegovina.

2. Baggrund

Den sikkerhedsmæssige situation ved grænsen mellem Serbien og Kosovo har udviklet sig i bekymrende retning siden sommeren 2011. Da det i juli 2011 ikke kunne lykkes at finde et kompromis mellem Beograd og Pristina i spørgsmålet om toldstempler for varer med oprindelse i Kosovo, besluttede Kosovos myndigheder at iværksætte en handelsembargo mod varer fra Serbien. Det førte til uroligheder ved flere grænseovergange, og KFOR og EULEX måtte indsætte styrker ved de omstridte grænseovergange mellem Serbien og det etnisk-serbisk dominerede nordlige Kosovo. Situationen i det nordlige Kosovo er fortsat spændt, og der er stadig uro i området. Der er i regi af den EU-faciliterede dialog mellem Beograd og Pristina nu fundet et kompromis fsva. selve spørgsmålet om toldstempler, men der er ikke enighed om, hvorledes toldstemplerne i praksis skal kontrolleres, dvs. om hvem der skal bemande de omstridte grænseovergange, og hvorledes provenuet skal fordeles. Der pågår dog forhandlinger om sagen, og der er indikationer på, at en løsning skulle være undervejs.

Den EU-faciliterede dialog mellem parterne blev igangsat den 8.-9. marts i år, og den gav indledningsvis anledning til stor optimisme, idet en række aftaler blev indgået i løbet af de første dialogmøder. EU har over for parterne understreget vigtigheden af, at dialogen bliver genoptaget, og at den afføder konkrete resultater. Der bliver fortsat afholdt implementeringsmøder om de allerede indgåede aftaler, men dialogprocessen er endnu ikke genoptaget fsva. nye dialogemner. Det noteres, at der de sidste uger har lydt mere forsonlige toner fra såvel Beograd som Pristina ift. en genoptagelse af dialogen. Ikke mindst Serbien vurderes at have en stor interesse i, at dialogen igen kommer på ret køl. Kommissionen fremlagde den 12. oktober sin udtalelse om Serbiens medlemskabsansøgning. Udtalelsen noterede sig de opnåede reformfremskridt i Serbien og herunder ikke mindst den succesfulde tilfangetagelse og udlevering af de to tilbageværende krigsforbrydertilalte, Ratko Mladic og Goran Hadzic. Kommissionen anbefalede på den baggrund, at Serbien tildeles kandidatstatus under forudsætning af, at Beograd i de kommende måneder genoptager dialogen med Pristina og fortsætter implementeringen af de allerede indgåede aftaler. Derudover anbefalede Kommissionen, at optagelsesforhandlinger med landet påbegyndes, så snart Serbien har taget skridt til at normalisere forholdet til Kosovo. Spørgsmålet om eventuel tildeling af kandidatstatus til Serbien samt indledning af optagelsesforhandlinger ventes drøftet på et senere rådsmøde i regi af Rådet (almindelige anliggender).

Der er fortsat ikke dannet en ny regering på statsligt niveau i Bosnien-Hercegovina her mere end et år efter valget. Den politiske situation er fortsat meget vanskelig. Der er dog over de seneste par uger konstateret nogle positive signaler, herunder vedtagelse af en række lovgivningsinitiativer. Dette er også blevet fremhævet af udvidelseskommisær Füle. Kommissionen understøtter i

sin fremskridtsrapport, at det er nødvendigt – blandt andet af hensyn til at drive reformprocessen fremad – at parterne snarest bliver enige om en regeringsdannelse. EU's styrkede engagement i Bosnien-Hercegovina er blandt andet afspejlet i rådskonklusioner fra marts 2011.

3. Hjemmelsgrundlag

Overvejelser om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Overvejelser om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Rådet ventes at drøfte situationen på det vestlige Balkan med særligt fokus på Serbien og Kosovo. Der forventes en orientering om status på den EU-faciliterede dialog mellem Serbien og Kosovo samt eventuelt en indledende drøftelse af perspektiverne for tildeling af kandidatstatus til Serbien under forudsætning af, at Beograd i de kommende måneder genoptager dialogen med Pristina. Endvidere kan især situationen i Bosnien-Hercegovina ventes drøftet. Der forventes ikke vedtaget rådskonklusioner.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark finder det vigtigt, at dialogen mellem Serbien og Kosovo, som EU har påtaget sig at facilitere, genoptages. Fra dansk side støttes Kommissionens anbefaling om, at Serbien tildeles kandidatstatus under forudsætning af, at Beograd i de kommende måneder genoptager dialogen med Pristina og fortsætter implementeringen af de allerede indgåede aftaler. Danmark finder det endvidere vigtigt, at EU via sit styrkede engagement i Bosnien-Hercegovina sender et klart signal til de politiske ledere om snarest at få dannet en regering.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes generelt enighed om synspunkter svarende til de danske.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg har senest den 4. november 2011 modtaget samlenotat om Serbien og Kosovo forud for rådsmødet (udenrigsanliggender) den 14. november 2011, hvor emnet dog blev taget af dagsordenen. Spørgsmålet om såvel den EU-faciliterede dialog mellem Serbien og

Kosovo som om EU's styrkede engagement i Bosnien-Hercegovina blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 16. marts 2011.

2. Sydlige naboskab

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte den seneste udvikling i Mellemøsten og Nordafrika med fokus på Libyen og Syrien samt evt. Egypten, Tunesien og Yemen.

2. Baggrund

I **Libyen** er den midlertidige premierminister Abdel Rahim al-Keeb ved at danne en egentlig overgangsregering. Overgangsregeringen skal sidde i otte måneder og bl.a. afholde valg til en grundlovgivende forsamling.

FN vurderer, at over 3.500 mennesker nu er blevet slået ihjel i konflikten i **Syrien**, der over de seneste måneder er blevet stadig mere rå. Mange steder er det lykkedes regimet at dæmpe demonstrationerne ved at slå voldsomt ned, men særligt i byen Homs er konflikten meget voldelig. Lørdag den 12. november besluttede den Arabiske Liga at suspendere Syrien fra ligaen (og tilknyttede organer) fra den 16. november, og indtil Syrien fuldt ud efterlever den handlingsplan, der er aftalt mellem Ligaen og det syriske regime. I forlængelse heraf besluttedes det, at generalsekretær Nabil al-Araby, såfremt volden i Syrien fortsætter (ingen tidsfrist nævnt), vil tage videre skridt for at ”sikre beskyttelse af den syriske civilbefolkning”, herunder kontakte internationale menneskerettighedsorganisationer (FN nævnt). Ligaen vedtog endvidere at indføre økonomiske og politiske sanktioner imod den syriske regering, dog uden at konkretisere indholdet af sådanne evt. sanktioner. Den arabiske Ligas beslutning førte til angreb på flere af ligaens ambassader i Damaskus, herunder på Saudi Arabiens og Tyrkiets ambassader. Beslutningen er en opfølgning på den aftale, Ligaen og Syrien nåede til enighed om den 2. november, som blandt andet omfattede et totalt stop for volden mod demonstranterne. Regimet har imidlertid fortsat sine voldelige overgreb. På oppositionssiden fremstår Syrian National Council (SNC) fortsat som det stærkeste, mest inklusive og mest troværdige bud på et initiativ, der kan samle oppositionen, om end problemerne med et manglende konsolideret manifest og manglende tilslutning fra dele af den interne opposition ligeledes består. Tyrkiet har i stigende grad flyttet sin støtte fra regimet til det nystiftede Syrian National Council, og Saudi-Arabien, Kuwait, Bahrain og Qatar har hjemkaldt deres ambassadører fra Syrien.

I **Egypten** starter første fase ud af tre faser til valget i underhuset den 28. november. I Egypten gennemføres der valg til henholdsvis underhuset og overhuset over 12 valgdage. Valget i overhuset er ligeledes inddelt i tre faser og forventes at starte den 29. januar 2012. Egypterne har valgt at gøre brug af en blanding af forholdstalsvalg og enkeltmandskredse til pladserne i henholdsvis underhuset og overhuset.

I **Tunesien** pågår der forhandlinger mellem det moderate islamistparti Ennahda, og to mindre partier om dannelse af en ny (interim) koalitionsregering, som forventes at sidde frem til ultimo-2012, hvor et demokratisk parlamentsvalg forventes afholdt.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Formål og indhold

Rådet ventes som opfølgning på drøftelserne på rådsmøde (udenrigsanliggender) den 14. november 2011 at drøfte udviklingen i EU's sydlige nabolande, herunder situationen i Syrien.

5. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

6. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

7. Gældende dansk ret og forslaget konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet. En evt. stramning af sanktionsregimet over for Syrien kan have konsekvenser for såvel erhvervslivet samt statsfinanserne.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes enighed blandt medlemslandene om en drøftelse af udviklingen i EU's sydlige nabolande, herunder situationen i Syrien og mulighederne for øget international pres og evt. vedtagelse af yderligere stramninger af sanktionsregimet mod Syrien.

11. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter en drøftelse af udviklingen i EU's sydlige nabolande, herunder situationen i Syrien og mulighederne for øget internationalt pres og evt. yderligere stramninger af sanktionsregimet over for Syrien.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

EU's sydlige naboer har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 11. november 2011.

3. Mellemøsten

KOM-dokument foreligger ikke.

Revideret udgave af samlenotat forud for rådsmødet (almindelige anliggender og udenrigsanliggender) den 10.-11. oktober 2011. Ændringer er markeret med streg i margin.

1. Resumé

Rådet ventes at drøfte den mellemøstlige fredsproces i lyset af den seneste udvikling og berunder EU's rolle i fredsprocessen.

2. Baggrund

De direkte forhandlinger mellem palæstinensere og israelere har været indstillet siden september 2010, hvor det israelske bosættelsesstop ikke blev forlænget, hvilket medførte, at palæstinenserne afbrød forhandlingerne. På FN's Generalforsamling indgav præsident Abbas i forbindelse med sin tale den 23. september ansøgning om staten Palæstinas FN-medlemskab til FN's generalsekretær. FN's Sikkerhedsråd behandler ansøgningen og skal tage stilling til, om det vil anbefale Generalforsamlingen at se positivt på ansøgningen. I en rapport fra det udvalg under Sikkerhedsrådet, som har vurderet den palæstinensiske ansøgning, konstateres det den 11. november, at det ikke er muligt at fremkomme med en enstemmig anbefaling til Sikkerhedsrådet i spørgsmålet. Det er forventningen, at man fra palæstinensisk side på den baggrund nøje vil overveje videre skridt i sikkerhedsrådsregi. Den 31. oktober blev Palæstina indvalgt som fuldt medlem af UNESCO.

Kvartetten udsendte den 23. september en erklæring, hvori de to parter opfordres til straks og uden forhåndsbetinger at genoptage direkte bilaterale forhandlinger baseret på en tidstabel, som indebærer, at der inden én måned vil blive afholdt et forberedende møde for at aftale dagsorden og forhandlingsproces, at begge parter på dette møde vil erklære, at formålet er at opnå en aftale inden for en fastsat tidsramme, dog ikke senere end udgangen af 2012, samt at Kvartetten forventer, at parterne inden for tre måneder fremkommer med omfattende forslag om grænser/territorium og sikkerhed og har gjort væsentlige fremskridt inden seks måneder. Kvartetten erklærer tillige, at der vil blive afholdt en donorkonference til støtte for det Palæstinensiske Selvstyres opbygning af statsinstitutioner. Kvartetten opfordrer yderligere begge parter til at afholde sig fra provokerende handlinger, ligesom parternes forpligtelser i henhold til køreplan-for-fred genopfriskes.

Kvartetten har på ovenstående baggrund haft separate møder med de to parter den 26. oktober. Det er aftalt med parterne, at de udarbejder de forslag vedrørende grænser og sikkerhed, som er indeholdt i Kvartetterklæringen. EU er ved udenrigsrepræsentant Ashton stærkt engageret i sammen med særligt de øvrige Kvartetmedlemmer at finde en formel, som kan sikre, at det videre forløb vil føre til en genoptagelse af fredsforhandlingerne.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Rådet ventes at drøfte den mellemøstlige fredsproces i lyset af den seneste udvikling i regionen, herunder hvorledes EU sammen med USA bedst kan støtte fredsprocessen. Der forventes særligt fokus på situationen i lyset af den palæstinensiske ansøgning om fuldt FN-medlemskab og Kwartettens fortsatte bestræbelser på at fremme forhandlingsporet.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter fuldt ud en aktiv rolle for EU i samarbejde med relevante internationale partnere, herunder i særdeleshed den amerikanske administration. Målet med EU's bestræbelser er, i samarbejde med det internationale samfund, at understøtte fredsforhandlingerne. Grundstammen herfor - en to-stats løsning og en omfattende regional fred - har ikke ændret sig. Fra dansk side støtter man den Palæstinensiske Autoritets arbejde med stats- og institutionsopbygning.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være enighed blandt medlemslandene om behovet for en fortsat aktiv og bredspektret EU-indsats i samarbejde med internationale og regionale aktører med det hovedsigte at støtte fredsforhandlinger.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 7. oktober 2011.

4. Iran

KOM-dokument foreligger ikke.

Revideret udgave af samlenotat forud for rådsmøde (udenrigsanliggender) den 14. november 2011. Ændringer er markeret med streg i margin.

1. Resumé

Iran er på dagsordenen i lyset af rapporten om Iran af den 8. november 2011 fra Det Internationale Atomenergiagentur og drøftelsen heraf ved rådsmødet den 14. november 2011, hvor mulighed for yderligere restriktive tiltag over for Iran var emnet. Drøftelsen vil fortsat fokusere herpå.

2. Baggrund

Iran er kommet på dagsordenen i lyset af rapporten om Iran af den 8. november 2011 fra Det Internationale Atomenergiagentur. Rapporten blev drøftet ved seneste rådsmøde (udenrigsanliggender) den 14. november 2011, hvor rådet enedes om at se på muligheden for yderligere restriktive tiltag over for Iran i lyset heraf. Drøftelsen vil fortsat fokusere herpå. Rapporten konkluderer ikke entydigt, at Iran har et aktivt atomvåbenprogram, men kommer tæt på med en formulering om, at IAEA er alvorligt bekymret for mulige militære dimensioner af Irans atomprogram, og at IAEA efter grundigt og kritisk at have vurderet den omfattende information, det har til rådighed, finder informationen generelt troværdig. Informationen indikerer endvidere ifølge IAEA, at disse aktiviteter før udgangen af 2003 fandt sted i et struktureret program, og at nogle aktiviteter fortsat kan være i gang.

I rapporten sammenfattes de iranske aktiviteter, der er relevante for udviklingen af et atomvåben, som: militære personers og organisationers forsøg – til dels vellykkede – på at anskaffe nukleart og dual use udstyr og materiale, forsøg på at udvikle ikke-deklarerede metoder til produktion af nukleart materiale, anskaffelse af information og dokumentation fra et hemmeligt netværk vedrørende udvikling af atomvåben samt arbejde på at udvikle et eget atomvåben-design, herunder test af nogle komponenter. Dette udbygges i et bilag, der indeholder detaljerede oplysninger om iranske aktiviteter på tolv nærmere definerede områder. Det fremgår, at mens disse hver for sig til dels kan have civile eller ikke-nukleare formål, udgør de tilsammen et billede, der med størst sandsynlighed peger på et militært atomprogram.

Rapporten fastholder desuden tidligere udsagn om, at Iran fortsat ikke overholder Sikkerhedsrådsresolutionerne for så vidt angår de fortsatte berigelses- og tungtvandaktiviteter, den manglende implementering af tillægsprotokollen etc. Rapporten medtager tillige denne gang mere omfattende oplysninger om igangværende aktiviteter i forbindelse med uran-konvertering og brændselsfremstilling, som tillige betegnes som værende i modstrid med Irans forpligtelser.

Der var en foreløbig drøftelse af Iran på udenrigsrådsmødet den 14. november, hvor der var enighed om at udtrykke stigende bekymring over udviklingen i Irans atomprogram og de manglende fremskridt inden for det diplomatiske spor. Der var desuden enighed om at vende tilbage til spørgsmålet om håndteringen af situationen efter IAEA's styrelsesråd har drøftet rapporten.

Et centralt spørgsmål på EU-drøftelsen ventes fortsat at være spørgsmålet om eventuelle nye sanktioner mod Iran.

Menneskerettighedssituationen i Iran er fortsat dybt bekymrende. Regimet overvåger og undertrykker sine egne borgere – særlig brutal er undertrykkelsen af politiske aktivister, journalister, menneskerettighedsforkæmpere, kunstnere, minoritetsgrupper og oppositionsmedlemmer. Endvidere tegner 2011 til at blive rekordår for henrettelser. I 2010 blev 253 personer henrettet, mens der ifølge Amnesty International i de første 6 måneder af 2011 er blevet henrettet 190 personer og der rapporteres om yderligere 130 henrettelser. I gennemsnit henrettes 2 personer om dagen. Irans henrettelsesmetoder er middelalderlige og inhumane, hvilket i september 2011 blev demonstreret ved offentlig langsom hængning af en teenager dømt for drab.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Iran er kommet på dagsordenen i lyset af rapporten om Iran af den 8. november 2011 fra Det Internationale Atomenergiagentur, og drøftelsen vil fokusere herpå i fortsættelse af rådsmødet den 14. november 2011. I rapporten sammenfattes de iranske aktiviteter, der er relevante for udviklingen af et atomvåben. Rapporten fastholder desuden tidligere udsagn om, at Iran fortsat ikke overholder Sikkerhedsrådsresolutionerne for så vidt angår de fortsatte berigelses- og tungtvandaktiviteter, den manglende implementering af tillægsprotokollen etc.

Der ventes på rådsmødet en drøftelse af håndteringen af Irans atomprogram i lyset af den seneste rapport fra IAEA's generaldirektør og IAEA's styrelsesråds drøftelse af rapporten.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig om sagen.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Evt. forstærkede sanktioner kan - afhængigt af deres udformning- have konsekvenser for såvel erhvervslivet som statsfinanserne.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side støttes udenrigsrepræsentantens og EU 3+3's tilgang til Irans atomprogram, hvor man søger at indgå i realitetsforhandlinger med Iran og samtidig tilskynder Iran til dette med indførelsen af målrettede sanktioner.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ventes at være generel enighed om udenrigsrepræsentantens og EU3+3's tosporsstrategi.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

En styrkelse af EU's sanktioner på menneskerettighedsområdet har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 3. oktober 2011. Irans atomprogram har senest været forelagt den 11. november 2011.

5. Hvaler

KOM (2011) 0495

Revideret samlenotat. Grund- og nærhedsnotat er tidligere oversendt til Folketingets Europaudvalg den 10. oktober 2011. Ændringer er markeret med streg i margin.

1. Resumé.

Kommissionen foreslår, at Rådet fastlægger EU's holdning for de næste tre møder i Den Internationale Hvalfangstkommission, så medlemslandene handler i fællesskab for at sikre en effektiv beskyttelse og forvaltning af hvaler, herunder opretholdelse af forbud mod kommerciel hvalfangst, støtte til en revision af konventionen, så al hvalfangst kommer under dens kontrol, samt mulighed for at EU bliver part i IWC. Regeringen er umiddelbart skeptisk over for forslaget, som næppe kan forenes med Rigsfællesskabets samlede interesser. Forslaget ligner to hidtidige holdninger, vedtaget af Rådet i 2008 og 2009, som Danmark stemte imod.

2. Baggrund

Kommissionen har den 25. august 2011 fremsendt forslag, KOM (2011) 495 om fastlæggelse af EU's holdning på de næste tre møder og de ekstraordinære møder i tilknytning hertil i Den Internationale Hvalfangstkommission (IWC) til forslag til ændringer af den internationale konvention angående regulering af hvalfangst og dens vedtægter. Forslaget er oversendt til Rådet den 6. september 2011 i dansk sprogversion. Ny version er udsendt 26. oktober 2011 efter forhandlinger på arbejdsgruppeniveau.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 192, stk. 1 (miljøpolitik) og artikel 218, stk. 9 om EU's holdning i organer, der træffer aftale med retlig virkning og indvirkning på gennemførelse af Unionens politikker og lovgivning. Forslaget behandles efter den almindelige procedure, hvorefter Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal. Kommissionen begrundes desuden sit initiativ med direktiv 92/43/EØF (Habitatdirektivet) om beskyttelse af hvaler i EU's vandområde, samt forordning (EF) nr. 338/97 om kontrol af handel med vilde dyr og planter (Washington-konventionen/CITES). Der henvises ikke til TEUF artikel 43, om EU's enekompetence i forhold til havenes biologiske ressourcer.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Kommissionen finder, at EU's miljøpolitik, bl.a. pga. hvalernes vandrende karakter, ikke vil være effektiv i EU's vandområder, hvis den ikke følges op på globalt plan, og den internationale Hvalfangstkommission (IWC) er den ansvarlige internationale organisation til bevarelse og forvaltning af hvalbestande. Rådet har tidligere vedtaget to lignende holdninger, i 2008 og 2009. Danmark stemte imod disse holdninger, som på afgørende vis ville begrænse den hvalpolitik, Danmark hidtil havde ført, som også er afpasset færøske og især grønlandske behov.

Forslaget ligner indholdsmæssigt den hidtidige EU holdning (fra marts 2009). Kommissionen ønsker det midlertidige forbud (moratoriet) mod hvalfangst fra 1986 opretholdt. Moratoriet har

ført til ekstremt polariserede konfrontationer i IWC, hvor ca. halvdelen er for og imod hvalfangst. Kommissionen foreslår, at EU modsætter sig nye typer hvalfangst, der ikke i øjeblikket er omfattet af konventionen, samt støtter forbud mod international handel med hvalprodukter. Derudover foreslås alle typer af hvaloperationer bragt under IWC's kontrol, og oprettelsen af hvalreservater støttet. Oprindelige folks traditionelle hvalfangst støttes, men på en række betingelser, som tidligere har vist sig at være hindringer for denne fangst. Desuden ønsker Kommissionen, at EU bliver medlem af IWC.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig.

7. Gældende dansk ret

Forslaget har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

8. Konsekvenser

Forslaget vurderes ikke at have konsekvenser for statsfinanser, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet i Danmark. Hvaler er i forvejen totalfredede i EU's vandområder. Forslaget kan få konsekvenser for Grønlands storhvalkvoter og dermed for Grønlands økonomi, samt for Grønland og Færøerne i forhold til traditionelle småhvalfangst, som IWC ikke forvalter i dag.

9. Høring

Forslaget har været sendt til høring i Færøerne og Grønland samt blandt en række danske institutioner og interesseorganisationer.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er skeptisk over for forslaget, som næppe kan forenes med Rigsfællesskabets samlede interesser.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget er blevet enten accepteret eller mødt positivt af flertallet af medlemslandene.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Grund- og nærhedsnotat blev oversendt til Folketingets Europaudvalget den 10. oktober 2011.

6. EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP)

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet forventes forsvarsministrene at drøfte udviklingen af EU's kapaciteter og EU's igangværende militære operationer inden for rammerne af EU's fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (CSDP). Endvidere forventes en orientering om aktiviteter og projekter i regi af Det Europæiske Forsvarsagentur. Udenrigsministrene og forsvarsministrene vil endvidere have en fælles uformel drøftelse om udviklingen af CSDP'en. Der ventes vedtaget rådskonklusioner.

2. Baggrund

Udviklingen af EU's militære kapaciteter ventes at blive det centrale emne på forsvarsministrenes møde. Herunder særligt kapacitetsprojekter inden for rammerne af ”pooling & sharing”-initiativet, der sigter på at fremme multinationale løsninger i en tid med stramme budgetter. Danmark deltager som følge af forsvarsforbeholdet ikke i udviklingen af militære kapaciteter i EU. Dette omfatter også samarbejdet inden for rammerne af Det Europæiske Forsvarsagentur, hvorfor Danmark ikke deltager i mødet i Styringskomitéen, der afholdes i forbindelse med rådsmødet.

Status og fremtidsperspektiver for EU's igangværende militære operationer – EUFOR Althea (Bosnien-Hercegovina), EUNAVFOR Atalanta (ud for Somalias kyst) og EUTM Somalia (Uganda) – ventes endvidere drøftet af forsvarsministrene. Som følge af forsvarsforbeholdet deltager Danmark ikke i EU's militære operationer.

Den fælles uformelle drøftelse blandt udenrigsministre og forsvarsministre ventes fokuseret på overordnede spørgsmål i relation til, hvordan man styrker CSDP'en og får tilvejebragt fornødne styrkebidrag til såvel EU's militære som civile missioner.

Weimar-gruppen (Frankrig, Tyskland, Polen) har med støtte fra Italien og Spanien forsøgt via breve til udenrigsrepræsentanten at tilføre arbejdet med at styrke EU's krisestyringskapacitet og forsvarssamarbejde ny dynamik, herunder at udenrigsrepræsentanten skulle komme med bud på, hvorledes konkrete fremskridt ville kunne opnås inden årets udgang. Tidligere forsøg på at udarbejde rådskonklusioner om en styrkelse af EU's evne til effektiv krisestyring på rådsmødet i juli 2011 faldt til jorden pga. manglende enighed om henvisning til oprettelse af et permanent EU-hovedkvarter for civile og militære operationer. Der arbejdes aktuelt på at finde en fælles forståelse på dette punkt, der vil kunne bane vej for vedtagelse af rådskonklusioner på rådsmødet.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlag er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Drøftelserne forventes at fokusere på udviklingen af EU's militære kapaciteter, status og fremtidsperspektiver for EU's militære operationer, EU's samarbejde med partnere samt den mere generelle styrkelse af CSDP'en og tilvejebringelse af fornødne styrkebidrag til EU's militære og civile missioner.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Sagen forventes ikke at have konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter overordnet udviklingen af EU's sikkerheds- og forsvarspolitiske samarbejde. Regeringen støtter en styrkelse af CSDP'ens kapaciteter, herunder at den civile del af CSDP'en er vigtig og bør prioriteres. Som følge af det danske forsvarsforbehold deltager Danmark ikke i foranstaltninger, der har indvirkning på forsvarsområdet.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes bred opbakning blandt medlemslandene til det videre arbejde med en styrkelse af CSDP'en.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Udviklingen af CSDP'en har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 11. november 2011.